



## Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg  
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49  
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

### NOTITIE

Haags Buiten B.V.  
Molendijk 160  
Postbus 88  
3360 AB SLIEDRECHT

DATUM: 23-05-2016  
ONS KENMERK: 15-797/16.03731/GerSm  
UW KENMERK: 140339  
AUTEUR: ing. K.D. van Straalen  
PROJECTLEIDER: Drs. G.F.J. Smit  
STATUS: Versie 1.1  
CONTROLE: -

### Actualisatie Quick Scan nieuwbouw 'Het Groene Veld', Den Haag

Haags Buiten B.V. is voornemens om op het Erasmusveld te Den Haag nieuwbouw te realiseren. Bureau Waardenburg heeft in 2014 op basis van een oriënterend veldonderzoek en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep beoordeeld in het kader van de Flora- en faunawet. Haags Buiten B.V. heeft ons gevraagd om deze Quick Scan te actualiseren naar aanleiding van de eerdere kennisleemtes rondom de aanwezigheid van sperwer, buizerd en ransuil. Op 12-11-2015 is een veldbezoek verricht gezamenlijk met Giel Snoeren van Haags Buiten B.V.

### Conclusie

In het plangebied kan een nest van ransuil en/of sperwer voorkomen. Indien met de kap van beplanting jaarrond beschermde nesten worden verwijderd betekent dit overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Hoewel met de kap van bomen mogelijk nestlocaties verloren kunnen gaan, gaat het functionele leefgebied van ransuil en sperwer niet verloren. In de omgeving liggen voldoende grotere groengebieden die voor beide soorten geschikte nestlocaties zullen bieden. Op voorhand is er dan ook geen reden aan te nemen dat de Flora- en faunawet de uitvoerbaarheid van de voorgenomen ontwikkeling in de weg zou staan.

Controle van te kappen beplanting rond half maart (ronde 1) en in de periode april-mei (ronde 2) is nodig om het voorkomen van deze soorten uit te sluiten dan wel aan te tonen.

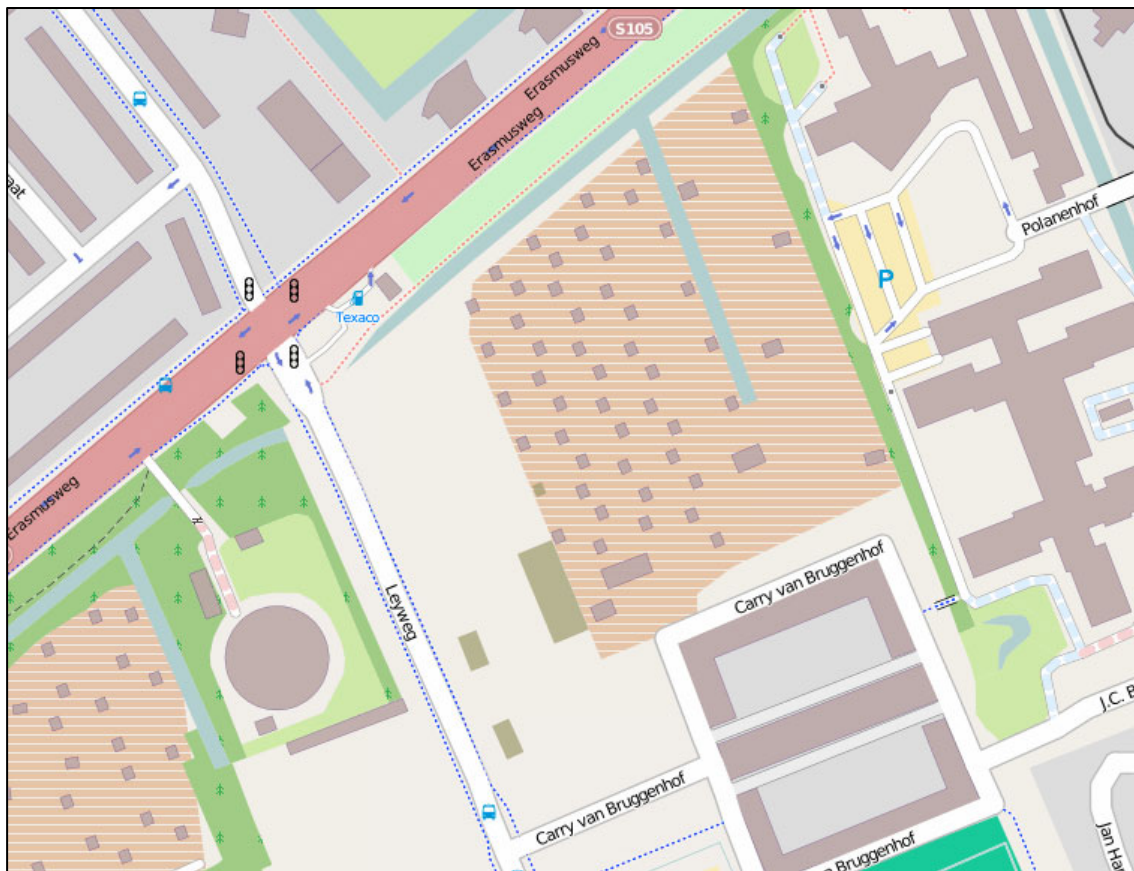
Overige strikt(er) beschermde soorten (inclusief buizerd) komen in het plangebied niet voor.

Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

## Plangebied en werkzaamheden

Het plangebied bestaat uit een oud volkstuintencomplex op het Erasmusveld. Dit ligt ter hoogte van de Erasmusweg en de Leyweg, gelegen in het zuidoostelijke deel van Den Haag.

Het plangebied bestaat uit een sterk verruigd terrein, met veel dichte opslag van houtige beplanting. In het terrein liggen een tweetal watergangen en zijn de contouren van oude betonfunderingen nog zichtbaar. Het zuidelijke deel van het plangebied is ten opzichte van de situatie in 2014 sterk verruigd en staat vol met verjonging van zwarte els. De eerdere aanwezige paden zijn geheel dichtgegroeid met bramen, waardoor een deel van het gebied niet meer betreedbaar is. In het hele plangebied is veel grofvuil/afval aanwezig. Het noordelijke deel is zeer dicht begroeid met braam en restanten van de oude aanplant op het volkstuintencomplex. Langs de Leyweg staat een rij Italiaanse populieren. Verder staan in het plangebied dichte coniferen, laurierkers, zwarte elzen, berk, zwarte den en sparren.



Figuur 1 Globale ligging plangebied (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

In het plangebied wordt duurzame nieuwbouw gerealiseerd. De woonwijk dient een groen karakter te krijgen. De zuidelijke en noordwestelijke watergang zal worden verbreed. Waar mogelijk zullen bomen behouden blijven. De watergang welke dwars door het gebied loopt zal worden gedempt.

In de eerste fase van de werkzaamheden zal de vegetatie worden verwijderd. In eerste instantie zal dit de houtige beplanting zijn met een omtrek van minder dan 30cm.

Het project ligt te midden van het stedelijk gebied van Den Haag op ruim vier kilometer afstand van het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen. Het tussenliggende gebied bestaat geheel uit bebouwing en drukke wegen, waaronder de N464. Gelet op de afstand, ligging en (beperkte) omvang van het project zijn geen meetbare effecten op de stikstofdepositie van het Natura 2000-gebied, noch andere effecten te verwachten. Effecten op instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied zijn op voorhand uit te sluiten. Het project ligt niet in de nabijheid van de EHS (Natuurnetwerk Nederland).



*Foto Overzicht plangebied*

## **Methodiek**

Het plangebied is op 12-11-2015 bezocht en in 2014 op 14 februari (Notitie Bureau Waardenburg 13-569/14.01194/DirSt). Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden (NDFD Den Haag, waarneming.nl en telmee.nl). Tijdens het veldbezoek in 2015 is gericht gezocht naar de aanwezigheid van (potentiele) nesten van buizerd, sperwer en ransuil.

Tijdens het veldbezoek in 2014 zijn de aanwezig watergangen met een schepnet bemonsterd op de aanwezigheid van beschermde soorten vissen. De aanwezige bomen zijn voor zover mogelijk gecontroleerd op aanwezigheid van potentiele verblijfplaatsen voor vleermuizen en nestgelegenheden voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats.

## Resultaten<sup>1</sup>

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Den Haag. Het voorkomen van beschermde reptielen en ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in deze notitie dan ook niet specifiek besproken.

### *Planten*

In het plangebied zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen. Het noordelijke deel plangebied is sterk verruigd. De vegetatie wordt gedomineerd door ruigte, bosopslag en bramen. Het voorkomen van beschermde planten kan op grond van terreinkenmerken worden uitgesloten.

### *Vissen*

In het plangebied zijn twee watergangen aanwezig. Ook aan de randen van het plangebied liggen watergangen. Deze zijn tijdens het veldbezoek in 2014 bemonsterd met een schepnet. In de watergangen zijn geen beschermde soorten vissen aangetroffen. Wel zijn tiendoornige stekelbaars en zeelt gevangen.

Het voorkomen van beschermde vissen kan op grond van het veldbezoek en terreinkenmerken worden uitgesloten.

### *Amfibieën*

Het plangebied heeft naar inschatting een functie als leefgebied voor algemeen voorkomende soorten amfibieën. Het betreft soorten als bruine kikker, bastaardkikker, kleine watersalamander en gewone pad. Dit zijn algemeen voorkomende soorten van Tabel 1 van de AmvB artikel 75.

Uit het plangebied en omgeving zijn van oudsher geen waarnemingen van strikt beschermde soorten amfibieën bekend. Het voorkomen van deze soorten kan op grond hiervan worden uitgesloten.

### *Grondgebonden zoogdieren*

In het plangebied zijn in 2014 haas en konijn aangetroffen. In 2015 zijn geen grondgebonden zoogdieren waargenomen. Naar inschatting komen in het plangebied ook bosmuis, wezel, egel en huisspitsmuis voor. Dit zijn algemeen voorkomende soorten van Tabel 1 van de AmvB artikel 75.

Het voorkomen van strikt beschermde soorten kan op grond van verspreidingsgegevens worden uitgesloten.

---

<sup>1</sup> Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Bij toepassing van de Flora- en faunawet worden conform de AmvB art. 75 vier beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit 'Tabel 1' geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor vogels en soorten van 'Tabel 2 of 3' geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen...

### *Vleermuizen*

In het plangebied zijn geen geschikte holtes voor boombewonende vleermuizen aangetroffen. In de dichte beplanting ontbreken bomen van voldoende dikte of ouderdom. Aan de rand staan oudere Italiaanse populieren, maar in deze bomen zijn eveneens geen geschikte verblijfplaatsen aangetroffen.

Gebouwen zijn in het plangebied niet aanwezig. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen kan op grond van beide veldbezoeken worden uitgesloten.

Het plangebied heeft waarschijnlijk een functie als onderdeel van het foerageergebied voor vleermuizen uit de omgeving.

In het plangebied zijn geen opgaande lijnvormige elementen of wateren aangetroffen die kunnen dienen als vaste vliegroute voor vleermuizen.

### *Vogels met jaarrond beschermde nestplaats<sup>2</sup>*

In het plangebied is tijdens het veldwerk een buizerd aangetroffen. Van de soort is echter geen nestplaats gevonden. In 2014 was dit eveneens het geval. Het betreft een overwinterende buizerd. Het voorkomen van een nestplaats van buizerd kan op grond van de veldbezoeken worden uitgesloten.

In een conifeer is in 2014 een rustende ransuil aangetroffen. De boom leek echter niet regelmatig gebruikt te worden. Sporen in de vorm van stront of braakballen ontbraken. Een volledige controle van alle bomen op mogelijke nesten van deze soorten was door de dichte beplanting niet goed mogelijk. Een dergelijke controle wordt bij voorkeur in het broedseizoen uitgevoerd. In 2015 is het terrein nog verder verruigd en nog minder toegankelijk. In potentie is het plangebied een geschikt broedgebied voor deze soort.

Door de aanwezigheid van grote bomen en verruiging is het gebied geschikt als leefgebied voor vogelsoorten als sperwer. Een soort die ook in stedelijk gebied tot broeden komt. Alle bovengenoemde soorten hebben een jaarrond beschermde nestplaats.

In het plangebied zijn ook soorten zonder jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen. Het gaat om soorten als ekster, zwarte kraai (beide met nest), staartmees, koolmees, pimpelmees, heggenmus, roodborst, putter, groenling, winterkoning, merel en zanglijster. Het gebied is door de verruiging een goede broedlocatie voor veel soorten vogels.

## **Effecten**

### *Vleermuizen*

Het plangebied is onderdeel van foerageergebied, maar heeft geen wezenlijke betekenis. In de omgeving zijn voldoende foerageergebieden aanwezig in de vorm van parken (Zuiderpark en Overvoorde/Spoorzicht/Julianapark) en groenzones. De bouw van een nieuwe woonwijk heeft geen effect op het aanbod aan foerageergebied voor vleermuizen. Daarnaast worden rond de wijk ecozones ingericht en de watergangen verbreed. Dit zorgt voor uitbreiding met nieuw geschikt foerageergebied.

---

<sup>2</sup> Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif, zwarte wouw.

### *Vogels*

De kap van bomen en realisatie van de nieuwbouwwijk heeft mogelijk een negatief effect op nestplaatsen van ransuil en sperwer. Ten tijde van de veldbezoeken zijn nesten van deze soorten niet vastgesteld, maar kunnen in dichte begroeiing zijn gemist.

Bij de planning en wijze van uitvoering van de werkzaamheden moet daarom rekening gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van deze soorten (zie bij Randvoorwaarden hieronder). Het verwijderen van het groen kan leiden tot het vernietigen van nesten van ransuil en sperwer. Dit leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen van artikel 11 van de Ffwet en moet worden voorkomen.

In de omgeving zijn voldoende groengebieden aanwezig in de vorm van parken (Zuiderpark en Overvoorde/Spoorzicht/Julianapark) en groenzones die geschikte nestlocaties voor sperwer en/of roestlocaties voor ransuil zullen bieden. Met de kap van bomen kunnen mogelijk nestlocaties verloren gaan maar het functionele leefgebied van ransuil en sperwer gaat niet verloren<sup>3</sup>.

Verder dient rekening gehouden te worden met broedvogels zonder jaarrond beschermde nestplaats. Alle in gebruik zijnde nesten zijn strikt beschermd en verstoring dient te worden voorkomen. Houdt rekening met het broedseizoen (zie bij Randvoorwaarden hieronder).

### **Randvoorwaarden Flora- en faunawet voor uitvoering project**

- Voor de volgende soort(en) wordt nader onderzoek aanbevolen, sperwer en ransuil. Het onderzoek geeft uitsluitsel of voor genoemde soort(en) ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd in de periode half maart tot eind juni. Hierbij zijn minimaal twee bezoeken noodzakelijk. De eerste bezoeken dient uitgevoerd te worden in maart. In deze periode baltsen ransuilen en kan op grond van de roep ongeveer de nestlocatie worden vastgesteld. Het roepen van de ransuilen vindt plaats na zonsondergang. Voorafgaande aan het avondbezoek kan worden gezocht naar de aanwezigheid van sperwers. Op grond van de resultaten van dit nader onderzoek kan beoordeeld worden of een ontheffing Flora- faunawet noodzakelijk is.
- Door bomen en struiken buiten het broedseizoen te verwijderen wordt verstoring van nesten van vogels voorkomen. Het rooien van beplanting binnen het broedseizoen is mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van vogels worden verstoord. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.
- Een deel van de beplanting kan voorafgaande aan het onderzoek naar ransuil en sperwer worden verwijderd zonder dat jaarrond beschermde nesten worden

---

<sup>3</sup> Sperwers maken jaarlijks een nieuw nest in hun territorium waarbij de afstand tot het oude nest kan variëren van 225 tot 3.300 m (Bijlsma 1933). Binnen deze regio zijn meerdere grote groengebieden voorhanden. Het territorium zal dan ook in stand blijven, als een eventueel in het plangebied nestelend paar elders in dat territorium gaat nestelen

aangetast. Dit vereenvoudigd eveneens de toegankelijkheid tijdens het onderzoek naar ransuil en sperwer. De te verwijderen beplanting zal in een bijgeleverde kaart worden aangegeven. Bomen met een omtrek van meer dan 30cm dienen allemaal behouden te blijven in de eerste ronde in verband met het aanvragen van een kapvergunning.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met Gerard Smit.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv  
drs. .G.F.J. Smit



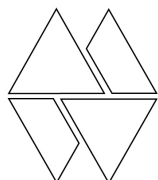
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Cofiton B.V.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.



**Bureau Waardenburg bv**  
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg  
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49  
info@buwa.nl www.buwa.nl